

Stanowisko Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion „Sprewa – Nysa – Bóbr” w sprawie przyszłości programów INTERREG 2021-2027 na granicy polsko – niemieckiej podjęte na Konferencji w Żarach, 6 czerwca 2018 r.

Wójtowie, Burmistrzowie, Prezydenci i Starostowie, przedstawiciele gmin i powiatów członkowskich Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr” opowiadają się za kontynuacją formuły trzech programów na granicy polsko – niemieckiej. Realizacja trzech programów odpowiada specyfice oraz potrzebom województw i krajów związkowych.

Współpraca transgraniczna ma wymiar regionalny i lokalny. Na ten fakt zwraca uwagę SERG w Informacjach Uzupełniających do Sprawozdania w sprawie Europejskiej Współpracy Terytorialnej: *„(...) Punktem wyjścia dla programów współpracy terytorialnej powinny być regionalne i lokalne potrzeby, ponieważ określają one, co należy zrobić i kto powinien się w to zaangażować. Ocena programów Interreg od 1990 r. pokazała, że szczeble regionalne i lokalne są najbardziej odpowiednie do wdrażania unijnych programów i projektów transgranicznych. Zatem to nie za duże projekty Interreg A okazały się tymi, które przyniosły **najlepsze rezultaty**”.*

Duże projekty inwestycyjne o zasięgu ponadregionalnym z powodzeniem mogą być realizowane w ramach **Strategii Polski Zachodniej** (utworzonej na wzór programu Polski Wschodniej).

Łączenie budżetów trzech programów w żaden sposób nie wpłynie na poprawę kompatybilności systemów administracyjnych, a tym bardziej na zharmonizowanie norm prawnych, ponieważ jest to kwestia możliwa do rozwiązania na szczeblach centralnych. Większe projekty inwestycyjne powinny znaleźć źródło finansowania ze środków głównego nurtu polityki spójności państw, nie uszczuplając i tak zbyt małych środków na współpracę transgraniczną.

Koncepcja „Jeden program na wspólną granicę” spowoduje utworzenie dodatkowego poziomu decyzyjnego w zaproponowanym systemie zarządzania programem. Nie ma żadnych dowodów na to, że wydłużenie tego łańcucha wpłynie na zwiększenie efektywności wdrożenia programu, ale na pewno zwiększy biurokrację i wpłynie na wydłużenie (i tak już bardzo długiego) czasu podejmowania decyzji. Za utworzeniem jednego programu nie przemawiają nawet względy finansowe, gdyż w dużych programach w

obecnym okresie wsparcia środki na Pomoc Techniczną wykorzystywane są na maksymalnym poziomie 6% (np. Czechy – Polska, Polska – Słowacja, Niemcy – Holandia).

Parlament Europejski w swojej rezolucji z 13 września 2016 r. w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej „ Europejska współpraca terytorialna – najlepsze praktyki i działania innowacyjne”, punkt 50: „(...) *wzywa do zwiększenia roli i zaangażowania regionów i organów lokalnych w zakresie proponowania działań w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, zarządzania nimi i dokonywania ich oceny w szczególności w odniesieniu do współpracy transgranicznej, przy jednoczesnym uwzględnieniu faktycznych kompetencji niektórych regionów w tym zakresie.*”

Wykonane na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju opracowanie pt. „Wyzwania i cele dla programu INTERREG na granicy polsko – niemieckiej” zostało poddane ostrej krytyce na spotkaniu w dniu 06.11.2017 r. zorganizowanym przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju z Urzędami Marszałkowskimi, Urzędami Wojewódzkimi (zachodniopomorskie, lubuskie, dolnośląskie) oraz Euroregionami: Pomerania, Viadrina, „Sprewa – Nysa – Bóbr” i Nysa. Najważniejszym mankamentem tego opracowania jest **nie uwzględnienie stanowisk regionalnych i transgranicznych instytucji i brak jakiegokolwiek konsultacji z kompetentnymi instytucjami z pogranicza.**

Powołanie EUWT do realizacji zadań Instytucji Zarządzającej na granicy polsko – niemieckiej budzi wątpliwości ze względu na różnice w prawodawstwach krajowych dotyczących odpowiedzialności finansowej członków EUWT.

Optymalnym rozwiązaniem jest utrzymanie **status quo** w systemie zarządzania programami współpracy transgranicznej na granicy polsko – niemieckiej z zachowaniem zasady inteligentnej elastyczności, gdyż projekty i programy dotychczas realizowane, są wysoko oceniane przez audytorów i instytucje kontrolujące oraz charakteryzują się **wysoką europejską wartością dodaną.**